

Kunstenaar Louis Guillaume Le Roy verwierf in de jaren zeventig faam met zijn door wildernis gekenmerkte tuinen.

FOTO: PETER WOUW

„De natuur is complex en de mens moet streven naar een zo hoog mogelijke complexiteit”, zegt kunstenaar Louis Guillaume Le Roy uit Oranjestad. Kunst, vindt hij, moet de natuur volgen. Daarom maakt hij geen schilderijen meer die simpelweg in een lijst passen. Zijn tuinen, waarmee hij beroemd werd, zijn wild en ongerept. En als het goed is, wordt er geen grasmaaiër gehanteerd.

In een tijd dat structuren en eenvoud hoogtij vieren, is Le Roy juist geboeid door complexiteit. Hij kan er uren, dagen, zelfs weken over nadenken. Vroeger maakte de kunstenaar schilderijen die in een lijst pasten. Dat is nu verleden tijd. „Iets is nooit af. Het kan altijd complexer en eigenlijk staat iets nooit op zichzelf. Zodra iets af is, houdt het voor mij op te bestaan. Dan zit er geen ontwikkeling meer in.”

Hij zit te midden van een van zijn kunstwerken, zo'n tweeduizend voorwerpen van glas die door zijn huis slingeren. „Dit is een asbak, dit een vaas, dit een gewone glazen bol en hier is nog een lantaarn. Apart van elkaar zijn ze lelijk, maar bij elkaar vormen ze een prachtig geheel. Hoe meer, hoe mooier.” De glazen voorwerpen vertegenwoordigen het complete kleurenspectrum. Van geel via rood naar groen en blauw en ten slotte dieppaars. „Het ziet er heel homogeen uit. Maar vergeet niet

ken dat het een eenheid wordt.” Le Roy, die zichzelf 'creatief katalysator' noemt, verwierf faam met zijn tuinen. Volgens hem voorbeelden van complexiteit. Hij kan er uren over praten. Alles groeit en bloeit door elkaar heen. De boom ontleent het uitzicht op de weg. Nu de boom zijn bladeren verliest, worden de planten bedekt met een dikke laag. Le Roy laat het lekker liggen en ziet volgend jaar wel weer wat er van terecht komt. „Vind je het niet prachtig? Dit is toch veel mooier dan een aangeharkt plantsoen. Het is toch vreselijk dat zo'n park als bij Versailles er nog hetzelfde uitziet als 200 jaar geleden. Moet je je voorstellen wat er allemaal had kunnen gebeuren. . . Eigenlijk is dat heel tegennatuurlijk. De samenleving ontwikkelt zich in een razend tempo, maar de natuur moet kennelijk stil staan.”

De kunstenaar (Amsterdam, 1924) wil dat de mensheid zich bewust wordt van haar plaats. „Wij maken deel uit van de natuur. Een park waar mensen niet mogen komen, om zo de dieren en planten te beschermen, is onzin. We leven met z'n allen op deze aarde en zullen met z'n allen die aarde vorm moeten geven.” De Veluwe vindt hij daarom afschuwelijk, geen natuur. Een werkstuk dat door de mensen in bedwang wordt gehouden. Zelf heeft hij zijn heggenschaar en grasmaaiër in zijn eigen Le Roy-

Eco-kathedraal geschapen voor het jaar 3000

door Ingrid Spijkers

lende Europese steden zogenaamde 'Le Roy'-tuinen aangelegd. Gekenmerkt door wildernis, leken ze in de verste verte niet of de tuinen met een strak patroon die doorgaans de steden sieren. „Je moet als tuinarchitect de basis leggen. Daarna moet de tuin zich verder ontwikkelen.” Hij zou graag zien dat mensen zich daar mee bezig hielden. „Niet in de zin dat ze de heg op tijd knippen, maar meer in het creatieve. Laat ze een vijver graven. Of een muurtje bouwen.”

Met zijn complexiteitstheorie wil Le Roy eigenlijk dat er een nieuwe cultuurtijdperk ontstaat. Die visie past hij toe op zijn 'ecologische kathedraal'. Op een terrein in Mildam van drie hectare, ten zuiden

heeft er inmiddels met duizenden kilo's bouwafval pilaren gebouwd. „Ik gebruik geen cement, geen andere hulpmiddelen, maar bouw het met mijn eigen vrije energie.” Het stuk land is in twintig jaar tijd veranderd van kaal grasland tot een stuk grond met bijzondere bouwwerken en een weelde aan planten en struiken. „Het is fantastisch wat daar is ontstaan. Met bouwafval heb ik de prachtigste dingen gebouwd. En je moet eens zien wat er groeit! Er komen herten, vossen en dassen in het gebied. Ook zij bouwen er nesten. Ze storen zich niet aan mij.”

Het sleutelwoord voor de menselijke bijdrage aan de natuur moet de 'vrije energie' zijn. „Wij sturen

kelen huizen, parken en steden, waar geen ruimte wordt gelaten voor de creativiteit van de mens. Ons landschap is compleet in cultuur gebracht. Zelfs de zogenaamde natuurgebieden. Ik wil pleiten voor meer inbreng van de mensen. Laat ze hun eigen omgeving scheppen.”

Op de vraag of het dan geen enorme puihooft wordt, antwoordt hij ontkennend. „Als ik nu om me heen kijk in de steden, zie ik lelijke dingen. Buurten die verpauperen. De bewoners hebben geen enkele binding met hun leefomgeving. Het interesseert hun niets. Er wordt hun immers ook niet gevraagd na te denken over de vormgeving of te helpen met het bouwen. Of, met andere woorden: om hun vrije energie te gebruiken. Ze mogen alleen maar toekijken.”

Met zijn project in Mildam wil Le Roy laten zien wat er allemaal mogelijk is. „Ik wil aantonen dat mijn theorie de grootstedelijke problemen kan oplossen. Mensen kunnen hun vrije energie aanwenden om de meest prachtige dingen tot stand te brengen.”

Le Roy heeft er begrip voor dat een architect kant-en-klare huizen, moet kunnen leveren, maar zo iemand zou het voortouw moeten nemen in zo'n project. „In Mildam doe ik nu in m'n eentje het project met de eco-kathedraal. Het is ook heel goed mogelijk zoiets met meer mensen te doen. Als je ziet wat ik in m'n eentje heb bereikt, is

Hij ergert zich aan het feit dat mensen krampachtig bezig zijn met het jaar 2000. „Nog een klempasje en we zijn er. Als je procesen hun gang wilt laten gaan, moet je veel verder kijken. Veel verder dan ons eigen leven. Zelf hou ik het jaar 3000 in m'n hoofd. De eco-kathedraal zal er dan compleet anders uit zien dan nu. Het terrein zal een ontzettend complexe structuur hebben. Veel complexer dan ik nu kan vermoeden. Maar ook daarna gaat het door.”

Het feit dat een rood vierkant op een wit doek tot kunst wordt verklaard, noemt Le Roy „een compleet belachelijke ontwikkeling”. „Je hoort mensen vaak zeggen: 'Dat kan mijn dochter ook'. Dat is ook zo. Alles wordt tot kunst uitgeroepen. Het wordt tijd voor een omslag.” De kunstenaar moet zich volgens Le Roy niet boven de 'gewone man' stellen. „Wanneer je een hoogbegaafd kunstenaar bent, moet je dat proberen te delen met de minder begaafden. Daar kunnen mooie dingen uit groeien.”

Zelf past hij die opvatting ook toe. Tijdens een tentoonstelling, onlangs in het Willem van Harenmuseum, creëerde Le Roy een wand met glaskunst. Bezoekers mogen hun glazen voorwerp een plekje geven in die wand. „Daardoor verandert het werk steeds. Het is een proces. Zodra je iets afsluit, staat het stil. En dat is tegen m'n